

IZHAJA VSAK DAN

tudi ob nedeljah in praznikih ob 5., ob ponedeljkih ob 9. zjutraj. Posamične šte. se prodajajo po 3 nvč. (6 stot.) v mnogih tobakarnah v Trstu in okolici, Gorici, Kranju, St. Petru, Postojni, Sežani, Naborini, Sv. Luciji, Tolmini, Ajdovščini, Dornbergu itd. Zastarele šte. po 5 nvč. (10 stot.).

OGLASI SE RAČUNAJO NA MILIMETRE v širokosti 1 kolone. CENE: Trgovinski in obrtni oglasi po 8 st. mm. osmrtne, zahvale, poslanice, oglasi denarnih zavodov po 20 st. mm. Za oglase v tekstu lista do 5 vrst 20 K, vsaka nadaljina vrsta K 2. Mali oglasi po 4 stot. beseda, najmanj pa 40 stot. Oglase sprejema Inzeratni oddelek uprave „Edinosti“. — Plačuje se izključno le upravi „Edinosti“. — Plačljivo in uveljavljeno v Trstu.

EDINOST

Glasi političnega društva „Edinost“ za Primorsko.

V edinosti je moč!

NAROČNINA ZNAŠA

za celo leto 24 K, pol leta 12 K, 3 mesece 6 K; na naročbe brez doposlane naročnine, se uprava ne ozira. Naročnina na nedeljsko izdanje „EDINOSTI“ stane: za celo leto Kron 5.20, za pol leta Kron 2.60.

Vsi dopisi naj se pošiljajo na uredništvo lista. Nefrankovana pisma se ne sprejemajo in rokopi si ne vračajo. Naročnino, oglašje in reklamacije je pošiljati na upravo lista. UREDNIŠTVO: ulica Giorgio Galatti 18 (Narodni dom). Izdajatelj in odgovorni urednik ŠTEFAN GODINA. Lastnik konsorcijski lista „Edinost“. — Natiskalna Tiskarna „Edinost“ vpisana zadruga z omejenim poročstvom v Trstu, ulica Giorgio Galatti šte. 18.

Poštno-hranilnični račun št. 841-652. TELEFON št. 11-57.

BRZOJAVNE VESTI.

Novo ministerstvo na Ogrskem.

BUDIMPEŠTA 19. Ministerski predsednik grof Khuen-Hedervary je naprosil predsednika poslanske zbornice dr. Aleksandra Gaala, naj skliče na posvetovanje voditelje parlamentarnih strank. Na tem posvetovanju bo ministerski predsednik predlagal, kako naj se določi dnevni red posl. zbornice.

BUDIMPEŠTA 19. Listi imenujejo več kandidatov za one ministerske listnice, ki so dosedaj zasedene le začasno. A te kombinacije so povsem brez podlage, ker se namerava izprazniti ministerska in državnotajniška mesta spopolniti še le, ko prične zborovati državni zbor.

BUDIMPEŠTA 19. Finančni minister Lukacs je prevzel ob 1 uri popol. posle v finančnem ministerstvu. Pravosodni minister dr. Szekely je ob 11 uri prevzel posle naučnega ministerstva in opoldne kakor pravosodni minister posle v pravosodnem ministerstvu.

BUDIMPEŠTA 19. Členi novega kabineta so se ob 4. popoldne sestali na ministersko sejo.

BUDIMPEŠTA 19. V ministerskem predsedstvu so se uradniki danes popoldne predstavili ministerskemu predsedniku grofu Khuen-Hedervaryju.

BUDIMPEŠTA 19. Odstopajoči ministri so se danes poslovili od uradništva svojih ministerstev.

BUDIMPEŠTA 19. Predsednik magnatske zbornice Desewffy skliče na prošnjo ministerskega predsednika magnatsko zbornico na sejo v ponedeljek ob 4. uri popoldne.

Wekerle predsednik upravnega sodišča.

BUDIMPEŠTA 19. Ako postane sedanjí predsednik upravnega sodišča Vlasíć minister za uk in bogočastje, ponudijo to mesto dr. Wekerlu, ki je prej, nego je postal ministerski predsednik, zavzemal to mesto.

Koštut postane novinar.

BUDIMPEŠTA 19. Bivši minister za trgovino Fran Koštut, se povrne k prejšnjemu poklicu ter stopi zopet kakor glavni urednik na čelo svojega lista „Budapest“.

Nezaupnica novi vladi.

BUDIMPEŠTA 19. V tukajšnjih parlamentarnih strankah se pojavlja pokret, da se takoj na prvi seji poslanske zbornice izreče vladi nezaupnica. Ta nezaupnica bi imela biti jedinstvena in zato se skuša tozadevno doseči sporazum med strankami.

Stadler snuje klerikalno stranko za Bosno.

SARAJEVO 19. Včeraj popoldne se je vršil sestanek zaupnikov Bosne in Hercegovine za ustanovitev hrvatske katoliške unije. Sestanku, katerega je sklical nadškof Stadler, je predsedoval posvečeni škof Šarić, ki je v svojem pozdravnem govoru izrekel živio-klic na cesarja, ki je bil živahno aklamiran. Zbor je sprejel statut, — izveden na podlagi Starčevićevega programa iz leta 1894. Konečno sta bila izvoljena agitacijski in volilni odsek.

Niževavstrijski dež. zbor.

DUNAJ 19. Niževavstrijski deželni zbor je nadaljeval debato o proračunu, ki je dospela do izvolitve glavnih govornikov. Prihodnja seja jutri.

Premeščanje dunajskega arzenala.

DUNAJ 19. „N. Wiener Tagblatt“ poroča iz Dunajskega Novega mesta, da namerava vojaška oblastnija premestiti arzenal

z Dunaja v Steinfeld pri Dunajskem Novem mestu. Zgradili so že dve veliki vojaški poslopji. Vrhutega zgradijo veliko tovarno za municijo, v kateri bo možno izdelati na dan 100.000 patron.

16 skladišč pogorelo.

DUNAJ 19. „N. Wiener Journal“ poroča iz Bukarešta, da je v mestu Mizil izbruhnil požar, ki je vničil 16 skladišč. Škode je več milijonov frankov.

Izročitev poštnega roparja Roberta A. Freemana.

DUNAJ 19. Po večmesečnih pogajanjih je izvršena izročitev Roberta A. Freemana, ki je osumljen, da je dne 9. julija m. l. ugrabil 119.000 K v poštnem uradu na Minoritnem trgu na Dunaju.

Fremana odvedejo danes iz New-Jorka najprej na Angleško, kjer ugotovijo njegovo državljansko pripadnost. Od rešitve tega vprašanja je odvisno, bo li Avstrija zahtevala od Angleške izročitev Freemana.

Nadomestna državnozborska ožja volitev v Pragi.

PRAGA 19. Na današnji državnozborski ožji volitvi v III. volilnem okraju Praga-Srednje Novomesto je bil izvoljen Karol Stanislav Sokol, deželni poslanec, pristaš radikalne državnopravne stranke.

Paulhanov polet.

LOS ANGELOS 18. Aviatik Paulhan je danes preletel daljavo 45 milj.

Belgijska princeznja Klementina se omoži.

BRUSELJ 19. „Gazette“ poroča, da se princeznja Klementina baje v kratkem poroči s princem Napoleonom.

BRUSELJ 19. Z ozirom na govorico o ženitvi princa Napoleona s princesinjo Klementino je princen izjavil, da ni o tem še ničesar ukrenjeno. Z ozirom na žalovanje na belgijskem dvoru se ne more sedaj to vprašanje pretresovati.

Angleške parlamentarne volitve.

LONDON 19. Doslej je bilo izvoljenih 120 unionistov, 97 liberalcev, 21 pripadnikov delavske stranke in 28 nacionalistov.

LONDON 19. (Ob 3. 47 pop.) Od zadnjega poročila je bil izvoljen 1 unionist in 10 nacionalistov, ne da bi bili imeli protikandidate, nadalje 2 nacionalista v Cork-City po volilnem boju med nacionalisti.

Povodnji v Švici.

BERN 19. Vsled močnih nalivov zadnjih dni je na raznih krajih kantonov Waat, Valles in Neuenburg, ter v Bernski Juri več rek in potok prestopilo bregove. Voda je napravila mnogo škode. Ker se je na mnogih krajih sesula zemlja, je na ondotnih mestih promet oviran.

Turško parlamentarno poslopje pogorelo.

CARIGRAD 19. (Ob 11-35 dopoldne.) V palači Čiragan, v kateri zboruje parlament, je izbruhnil požar, ki ga do sedaj še niso mogli udušiti.

CARIGRAD 19. Požar v palači Čiragan je nastal vsled eksplozije kurilnega aparata v prostorih senata. Vsled silnega vetra se je ogenj naglo razširil na vse poslopje. Sejni dvorani zbornice in senata sta popolnoma vničeni. Prestolna dvorana gori. Trije delavci elektrarne so bili ranjeni. Gasilci neprenehoma gasijo.

CARIGRAD 19. Parlamentarno poslopje, ki je sploh veljalo kakor znamenitost, je popolnoma pogorelo. Ostali so le goli zidovi. Ogenj so zapazili ob 11. uri. Gasilci so prišli ob 12. uri opoldne; vsled močnega južnega vetra pa niso mogli udušiti požarja. Od vse hišne opreme, med katero je bilo mnogo

njegova mati, ki se je samo zato pripeljala iz Rusije, da prepove svojemu sinu ženitev z m—lle Blanche in da ga za slučaj neposlušnosti razdedini; in, ker ta res ni ubogal, je grofica pred njegovimi očmi nalašč zaigrala ves denar na ruletki, da bi prav nič ne dobil. „Diese Russen!“ je ponavljal upravitelj nevoljno ter zmaheval z glavo. Ostali so se smejali. Upravitelj je pripravil račun. Moja sreča je bila že znana; Karl, moj sluga, mi je prvi čestital. Toda nisem se menil zanje. Stekel sem v hotel d' Angleterre.

Bilo je še rano; m. Astlej ni še vsprejemal. Ko pa je izvedel, da sem jaz, je prišel na hodnik, obstal pred menoj ter je, molče ustremivši name svoj svinčeni pogled, čakal, kaj povem. Vprašal sem po Pavlini.

„Bolna je!“ je odvrnil, kakor preje, zroč me neprestano, in ne da bi odstranil z mene oči.

„Torej je res pri vas?“

„Ti Rusi!“

umetnin, so le malo rešili. Večinoma so zgoreli tudi parlamentarni akti. Radi današnjega grškega praznika ni bilo danes seje in je bilo v poslopu le malo ljudi. Poslopje ni bilo zavarovano. Škodo cenijo na 10 mil. funtov.

Sporazum Nemške in Rusije glede Balkana?

PARIZ 19. „Petit Parisien“ poroča iz Berolina, da je prišlo do važnega sporazuma med nemško in rusko vlado o balkanskih stvareh. O čem se gre, ne ve list povedati.

Pisma iz Koroške.

I.

Mnogo se je pisalo v zadnjem času po slovenskih časopisih o Koroški, o deželi, kjer je brezpravnost, tlačanstvo, nemški terorizem in brezprimerno zatiranje slovenskega ljudstva dospelo, če se ne na višek, pa vsaj do visoke stopinje; dokaj vesti so prinašali časniki in marsikaj se je ukrenilo od vodilnih krogov. A v kljub vsemu se zdi človeku, da je bilo pri vsem le malo ali nič vspeha; neznosne razmere obstojajo dalje in večina koroških Slovencev ima le to prepričanje, da rešitve za slovensko ljudstvo na Koroškem ni več in da bomo le prekmalu na popolnoma potujčeni zemlji, kjer še sem ter tja ohranimo kak ostanek. Črnogledne so te misli in marsikomu se bodo zdele pretrane, a vsak, ki pozna razmere koroških Slovencev in ki ima priložnost primerjati njih napredek, oziroma nazadovanje z napredkom drugih avstrijskih Slovanov, ali tudi Slovencev v drugih pokrajinah, se mora, žalibog, prepričati o njih resnici.

Piši in govori se v sedanjem času o človekoljubju, o napredku humanizma in sklicuje se na dvajseto stoletje, če se je zgodilo, kje kaj nepravilnega kaj tiranskega; ali koroški Slovenci se nimamo povoda sklicevati na kulturni napredek, ni se nam treba opirati na dvajseto stoletje, kajti ravna se z nami, kakor se je ravnalo v dvajsetem stoletju pred Kristom, ali pa še prej s — sužnji, ki so zidali egiptovskim kraljem njih piramide. Za nas tek dolgih stoletij in napredek človeške omike ni prinesel nič dobrega. Ustvaril je k večjemu nova umetna sredstva, s katerimi se nas pod pretvezo blagih in dobrih namenov lahko mirno in polagoma davi in uničuje.

Zgodovina koroških Slovencev je prežalostna, polna trpljenja in polna vzgledov nesrečnih slovenskih svojstev in vsa zgodovina teh dogodkov se je podedovala od roda do roda in je še sedaj edina zapuščina naših očetov. Vse vzhodnje alpske dežele so posedli nekdanji naši očetje. Koroška je obsegala razum današnje Koroške tudi vso Štajersko, velik del Solnograške in Zgornje Avstrijske, na jugu Kranjsko in nekaj Goriske.

V vseh teh krajih so bivali Korotanski Slovenci. Imeli so svoje samostojne kneze in se sami vladali. Toda to se glasi kakor pravljica iz davnih dni, kajti kratko so nam sijale zvezde prijazne. Prišli so Obri. Slovenec jim je postal podložni, Slovenec je postal tlačan in je tlačan še dandanes. Hlapčevski duh se mu je vrnil v meso in kri in še dandanes je pri ostankih nekdanjih Korotancev hlapčevski duh glavno svojstvo. Navadili smo se pokorščine in hlapčevanja; samostojnost in samozavest sta izginili. Le za kratek čas nas je Obrov rešil. Sam o, po njegovi smrti smo kmalu prišli v dotiko s tistimi sosedi, ki jih imamo še dandanes. Bavarci so najprej podjarmili Koroško; za Bavarci so zagospodarili Franki, in odslej smo že čez enajst

sto let v nemških okovih, že čez enajst sto let služimo kakor hlapci nemškim gospodajem. To dolgo hlapčevanje tvori našo žalostno zgodovino. Kaj so delali Nemci z nami? S prva smo imeli še nekaj svojih pravic, še se je naš jezik upošteval; tuji knezi, ki so nad nami gospodarili, so se na gospodvstvem polju vmeščavali po slovanskem obredu; še precej časa so tuji gospodarji Koroško (ki se je sicer tekom časa vedno bolj krčila v današnje meje) smatrali za slovansko deželo. Ali pri vsem tem so si prizadevali na vse možne načine, da bi jo čim prej ponemčili. Najlepše kraje so dobivali solnograški, bamberski in drugi cerkveni knezi v svoje roke in v teh krajih so ti marljivo naseljevali naseljenke. Tudi posvetni oblastniki so na svojih posestvih naseljevali Nemce in po mestih so pospeševali povsodi nemški živeli. Nemški grofje in vitezi so se naseljevali po Koroški; tekom časa je Slovenec, ki je pripadal kmetskemu stanu, postal podložnik svoje posvetne in cerkvene gosposke. Ta je bila tuja in je negovala tuj živeli v deželi; to se pravi: ponemčevala je deželo. Slovenskega plemstva ni bilo, Slovenci so pripadali samo podložnemu kmetskemu stanu in ta je bil skozi vsa stoletja brezpraven. Vse pravice so imeli privilegirani tuji stanovi v deželi. O Slovenceh molči odslej domača zgodovina. Le za časa kmetskih vojen poseza zopet slovenski živeli vmes; ali po žalostnem koncu je brezpravni slovenski suženj legel zopet k narodnemu spanju. Le tiho trpljenje in hlapčevanje je njegov delež. Kar je prišlo nezgod v deželo, je zadevalo le preprosto ljudstvo. Turki so pobijali le priproste kmete; le kmetska dekleta so šla v sužnost. Na kratko: le nižji, to je slovenski narod je ob nezgodah prenašal trpljenje. Ni čuda, da se je krčil bolj in bolj in ko se je v devetnajstem stoletju zatiranim in brezpravnim slojem približala nova bodočnost, je tvoril samo še tretjino zmanjšane Koroške dežele. Leto 1848 je prineslo zatiranim narodom in zatiranim nižjim slojem več pravic. Tudi kmetski stan, h kateremu pripadamo koroški Slovenci po večini, je pridobil pravico, da poseza v zgodovino in je deležen zgodovinskih razvojev. Začeli smo torej tudi koroški Slovenci nova zgodovino. Avstrija je dobila ustavo; predpravice plemstva so padle in slovenski kmet je tudi pridobil pravic. Ustavni zakoni iz leta 1867 so določili pravice avstrijskih državljanov. Enake pravice veljajo za vse brez ozira na stan, narodnost, vero itd. Tako govorijo temeljni zakoni. Ali pa je tudi za koroške Slovence tako? Odgovor naj bo ta, da ne! Kajti, ko bi to veljalo, bi ne imeli povoda za tožbe, da smo brezpravni, da nas zatirajo itd. Če se govori in piše o koroških Slovencih in njih brezpravnosti, se misli v prvi vrsti na njih narodno, njih jezikovno brezpravnost. Ker pa je jezik tisto svojstvo, ki tvori vse bistvo narodnosti, je brezpravnost v jezikovnem oziru brezpravnost naroda sploh. Kakšna je torej ta jezikovna brezpravnost? Po večini je že znano slovenskemu občinstvu vse. Ali v kljub temu je potrebno, da se navaja vedno in vedno.

Francoski antimilitarist Hervé poveljuje umorstvo redarja.

Državno pravdnštvo v Parizu je uvelo kazensko postopanje proti znanemu francoskemu antimilitaristu in socialistu profesorju Hervéju radi članka, objavljenega v listu „La guerre sociale“, v katerem Hervé poveljuje umorstvo redarstvenega uradnika Deraya.

Hervé je znan po svojem radikalnem antimilitarizmu in odkrito uči brezdomovinstvo. Vsled tega ga je, kakor znano, na socialističnem kongresu v Stuttgartu, ki se je vršil pred par leti, oistro prijel znani vodja nemške socialne demokracije, Avgust Bebel, ki je povdarjal, da bi nemški socialisti pograbili tudi za orožje, ko gre za brambo domovine.

Sicer ima Hervé le malo somišljenikov. Večina ga je zapustila ravno vsled njegovega protidomovinstva. Francoz, naj si bo že tega ali onega prepričanja, preveč ljubi svojo domovino, da bi odobral take nazore, ki jih propagira Hervé.

Dnevne vesti.

Seja odbora politič. društva „Edinost“ se bo vršila danes, dne 20. t. m. ob 7. uri zvečer v pisarni gg. dr. Gregorina in Slavika. Radi velevažnega dnevnega reda prosim vse p. n. gg. odbornike in namestnike, da se je vdeležijo polnoštevilo.

Predsednik.

PODLISTEK.

59

Igralec.

ROMAN. - IZ SPOMINOV MLADENIČA.

Ruski apinal F. M. Dostojevskij. Poslovenil R. K.

Pestunja me je pogledala očitajoče.

Medtem pa je nastal pravi škandal, ki je bil že znan po vsem hotelu. V vratarjevi lopi in pri upravitelju so si šepetali, da je Fräulein zjutraj ob šestih bežala po dežju iz hotela in sicer proti hotelu d' Angleterre. Iz njihovih besed in opazk sem posnel, da že vedó, da je bila vso noč v moji sobi. Tudi se je drugače že mnogo govorilo o generalovi rodbini. Razneslo se je, da je general včeraj znorel in da je jokal, da je bilo slišati po vsem hotelu. Pripovedovali so hkratu, da je bila babica

Politič. društvo „Edinost“ je preložilo svoj občni zbor na nedeljo 30. t. m., in to radi velevažnega shoda, ki ga priredi v nedeljo N. D. O. v veliki dvorani.

Narodna delavska organizacija.

Delavci iz mesta in okolice! Pod geslom „Dajte nam službo“, sklicuje podpisana za nedeljo, dne 23. januarja 1910

velik protestni shod

mesta in okolice,

ki se bo vršil točno ob 10. uri predpoludne v dvorani „Nar. doma“ v Trstu.

Dnevni red: „**KRUHA NAM DAJTE!**“
Delavci iz mesta in okolice! Vsi na ta protestni shod!

ODBOR

„Narod. delav. organizacije“.

Odlikovanje. Vlada je podelil prorektorju češke univerze v Pragi, prof. dr. Leopoldu Heyrovskému, naslov in značaj dvornega svetnika. Velikemu prijatelju jugoslovanskih sveučiliščnikov v Pragi naše najtoplejše čestitke!

Javna zahvala uredništvu „Edinosti“. Podpisani sorodniki pokojnega Antona Kebra in težaki-tovariši istega izrekajo tem potom najiskrenejšo zahvalo uredništvu „Edinosti“, da je poslalo svojega poročevalca k pogrebu nesrečnega pokojnega Antona Kebra, žrtve dela. Podpisani izrekajo slavnemu uredništvu „Edinosti“ najtoplejšo zahvalo tudi na tem, da je „Edinost“ dan po pogrebu točno in obširno poročala o pogrebu pokojnika; a še toplejšo zahvalo na tem, da je to sl. uredništvo izrazilo svoje sožalje.

Obenem pa podpisani grajejo postopanje največjega tržaškega lista „Il Piccolo“, kateremu se ni niti zdelo vredno omeniti pogreba pokojnega našega sorodnika, odnosno tovariša, Antona Kebra.

Trst, 18. januarja 1910.

Attilio Mamich, Giacomo Puchlen, Santo Rigot, Santo Zago, Ivan Stancich, Josip Osenchovski, Mihael Rože, Jernej Gergič, Ivan Gomizelj, Ana vdova Keber, Štefan Keber, Giacomo Keber, Antonio Sinigoi, Giuseppe Bosco, Giusto Spechar, Antonio Rocco, Karol Ščuka, Enrico Gregorich, Carlo Andreassi, Umberto Lisot, Vittorio Ghermich, Adolfo Sferza, Fran Hreščak, Giuseppe Tollusso, Ivan Bastjancich, Anton Pregarc, Lorenzo Bernetich, Ivan Bregant, Štefan Luin, Pietro Raguseo, Giacomo Lorenzon, Josip Goriup, Just Ferluga, Alojzij Antonšič, Ivan Matosel, Ant. Marussig, Giuseppe Sapel, Giuseppe Pecille, Ivan Planinc, Santo Pacor, Giuseppe Matias, Ant. Andolich, Alojzij Kapon, Fr. Gomizelj, Fran Urabec, Gius. Maccaro.

Boj praških čevljarjev proti velekapitalu. Boj med malo obrtjo in velekapitalom se pojstruje dan za dnevom. Kapitalistična podjetja, delajo malim obrtnikom, zlasti čevljarjem in krojačem občutno konkurenco s tem, da prodajajo svoje izdelke po navidezno nižjih cenah. Pri tem se ta podjetja poslužujejo nepoštenih sredstev, radi česar postaja ta konkurenca za male obrtnike še bolj občutna.

Pred kratkim je priredila Mnihovgradska tovarna čevljev v Pragi takozvani „veletrg s čevlji“. Uprizorila je veliko reklamo, češ, da se prodajajo čevlji pod tovarniško ceno in skušala s tem privabiti občinstvo. Proti tej nečedni konkurenci so se vzdignili vsi praški čevljarji in sklicali prošlo nedeljo velik protestni shod, katerega se je udeležilo nad 2000 zastopnikov čevljarske stroke. Shoda se je udeležilo več državnih poslancev. Glavni govornik gosp. Huml je v ojsirih besedah obsodil tako nepoštena sredstva, katerih se poslužuje to podjetje in zborovalcem pokazal par čevljev, ki so bili prodani za 11 K, a jih vsak čevljar napravi za 8 K. Dasiravno je bila omenjena tvrdka že prkarat kaznovana z občutnimi globami, ni vendar nič pomagalo. Ko je hotela zveza čevljarjev opozoriti občinstvo na to varanje, ni policija dovolila, da se nalepi tozadevni lepak. Navzoči zastopniki delavstva so se izrekli solidarni s mojstri.

Slednjič je bila vsprejeta rezolucija, v kateri zborovalci odločno protestujejo proti takemu oškodovanju male obrti in pozivljajo deželno „Zvezo rokodelcev in obrtnikov“, naj skupaj z drugimi zvezami izvojuje, da se v drž. zboru sklene zakon v obrano solidnega dela in trgovine.

Po shodu so se vsi zborovalci uvrstili v sprevod in skupno nesli vsprejeto resolucijo k županu in namestniku. Na čelu sprevoda so nosili veliko platno z napisom: „Zahtevajte zakone proti nepošteni konkurenci!“

Stvari koristno bi bilo, ako bi se slično gibanje razširilo tudi na druge kraje in mesta.

Razmere na našem sodišču. Včerajšnji „Indipendente“ je prinesel o razmerah na našem okrajnem sodišču članek, katerega moramo tudi mi z obema rokama podpisati! To je gotovo jako redek slučaj, da bi se mi strinjali z „Indipendentom“. No, tudi v včerajšnjem slučaju se ne gre za tako politično, narodno ali jezikovno vprašanje, ampak za vprašanje zdravja onih, ki imajo posla na sodišču. „Indipendente“ pripove-

duje namreč, da je obolelo to zimo več odvetnikov na pljučah in da so nekateri teh na tozadevna vprašanja izjavili, da „se imajo za svojo bolezen zahvaliti bržkone razmeram na sodišču. Na našem sodišču, posebno v prostorih, kjer se nahaja okrajno sodišče, so taki, da je vsakdo, ki je prisiljen obiskovati te prostore, v nevarnosti, da oboli. Peči v razpravnih sobah so večinoma železne in najstarejša sistema, ki proizvajajo neznošno vročino in ovirajo redno dihanje, porabljač ogromno množino kisika. Naravno je, da osebe, ki pridejo iz takih peči v mrzle in vlažne pritične hodnike, občutijo v organizmu reakcijo, ki provzroča težke posledice.

Zato zahteva „Indipendente“, da se temu zlu nemudoma odpomore, ker je justična palača še zelo daleč. Treba je pred vsem da se izvrši nujna reforma v načinu razgrevanja.

„Indipendente“ zaključuje: Imamo pravimo toliko za odvetnike, kolikor za uradnike in stranke zahtevati prostore, kamor se ne gre umirati, ampak kamor se gre, da se razpravlja o velikih življenjskih interesih, brez nevarnosti za zdravje.

To izjavo moramo z obema rokama podpisati tudi mi.

Knežinja Elizabeta Windischgratz pride danes opoldne z Brionskih otokov v Miramar, kjer ostane nekoliko časa.

Akademski ples. Lože, vstopnice in sedeži se dobivajo v predprodaji vsaki dan od 11—12 predp. in od 5—6 pop. v Slav. Čitalnici. Oni, ki so se prenotirali za lože, so naprošeni, naj se še tekom današnjega dne zglošijo, da dobe listke.

Potegnili jo je z doma v Cerkevni ulici št. 21 v Ljubljani trinajstletni sirotič Josip Mar. Zamerilo se mu je, da mu rejnica njegova dne 28. decembra 1909 ni pustila iti tepežkat, pa je še isti dan odšel brez slovesa. Majhen je, toda krepak in rdeč, kodrastih in rjavih oči. Imel je baržunasto kapico in črno obleko. Tudi lansko leto jo je bil že enkrat pobrisal do Maribora. Kdor kaj ve o njem, naj to sporoči ali mestni policiji ali varstvenemu sodišču v Ljubljani, oziroma naj se deček odda bližnjemu županstvu, ki naj pazi nanj, da mu z zvižajo ne uide.

Tečaj za izobrazbo učiteljev risanja na obrtnih nadaljevalnih šolah. Na c. kr. umetno-obrtni strokovni šoli v Ljubljani se bo vršil od 15. aprila do 15. julija l. l. del strokovnega tečaja za izobrazbo učiteljev risanja na obrtnih nadaljevalnih šolah. Drugi, tudi trimesečni delni tečaj se bo nadaljeval v istih mesecih l. 1912. Primerno opremljene prošnje za vsprejem je vložiti potom šolskega vodstva najkasneje do 15. februarja l. l. neposredno pri podpisnem ravnateljstvu.

Šolska vodstva naj na prošnjah pripomnijo, koliko v strokovnih kurzih izobraženih učiteljev že deluje na dotični nadaljevalni šoli.

Sprejem, oziroma odklonitev se udeležnikom pravočasno naznani potom okrajnega šolskega sveta, ki tudi ukrene vse primerno da dobi sprejeti učitelji dopust.

Vsak izven Ljubljane zaposleni udeležnik dobi od c. kr. ministrstva za javna dela podporo v znesku 180 K.

Šolskim odborom je glasom razpisa navedenega ministrstva z dne 22. julija 1908, št. 63—XXI a, 302 § 19. Zentr. l. l. XXVII, 35, dovoljeno podeljevati udeležnikom posebne podpore iz šolske dotacije.

Vse potrebščine za pouk, izvzemši risala, dobe udeležniki brezplačno na uporabo.

Učni predmeti v I. delnem kurzu so: Geometrija in projekcijski nauk, geometrijsko risanje 12 ur, Prostorno risanje in vaje v skiciranju po strokovnih predmetih 10 ur, Modeliranje 4 ure, Oblikoslovje za stavbene in umetne obrti 6 ur, skupaj 32 ur na teden.

Vsak udeležnik dobi izpričevalo na podlagi izpita, oziroma ocene njegovih učnih uspehov. Izpričevalo so brez redov in imajo le opazko, da je dotičnik dovršil tečaj „z uspehom“ ali „z izvrstnim uspehom“.

Udeležniki pa, ki izpita ne napravijo z uspehom, dobe le potrdila o obisku kurza.

Tečaj je v prvi vrsti namenjen učiteljem, ki že delujejo na obrtnih nadaljevalnih šolah; potem pridejo upoštevati učitelji, o katerih je upati, da bodo nameščeni na že obstoječih ali pa snujočih se obrtnih nadaljevalnih šolah.

V tečaj se sprejme največ 20 udeležnikov.

Podrobnejša pojasnila daje ravnateljstvo c. kr. drž. obrtne šole v Ljubljani.

Ne pozabite, da bo na pustno soboto 5. febr. v prostorih „Nar. doma“ velika maskarada „Št. Jakobske mladine“. Mladina pripravlja za ta dan veliko presenečenje. Zabave bo za plesalce in neplesalce. Delile se bodo nagrade najlepšim maskam. Glavni dobitke srečanja: zlata ura. Razne zabave. Pri četvrtki veliko iznenadenje. Po četvrtki ples „Kolo“ v slovanskih nar. nošah. Čisti dobiček plesa je namenjen zgradbi novega šolskega poslopja pri sv. Jakobu.

Tržaška mala kronika.

Poskus samomora. — Včeraj ob 2.30 zjutraj se je Marija Cosaro, 24-letna šivilja, stanujoča v ul. Chiozza št. 8., poskusila

umoriti, s tem, da je izpila karbolne kisline. Poklicali so na pomoč zdravniško postajo.

Neverna zabava. Predsinočnjem je bil aretiran nezaposleni natak Ludvik Spinde-rić iz Bjelovara, stanujoč v zagati „dei Sotterranei“ št. 6, ker je v sobi za zabavo šestkrat sprožil nabasan revolver in s tem spravil v nevarnost dva druga moža, ki tam spita.

Tatovi na ladiji. Včeraj ob 5. zjutraj se je nek mornar, imenom Feliks Jerak, star 18 let, iz Trsta, a pristojen v Benetke, priplazil na parnik „Brioni“ in bil je toliko predrzen, da je vstopil celo v kabino prvega mašinista g. Bauerja, ko je ta-le spal. Vzel si je več oblačil in zlato uro v skupni vrednosti 390 kron. Ko pa se je tat oddaljeval, se je mašinist zbudil in vjel uzmoviča ter ga dal aretirati.

Redarstvena statistika. L. 1909 so redarji jurisdikcionalnega rajona policijske direkcije v Trstu (torej ob enem Pula, Gorica in Milje) izvršili 16590 aretacij, od katerih 13220 v Trstu, Vloženo je bilo 29402 ovadbe in od teh 19932 v Trstu. Pomagali so pri 192922 slučajih (1020 v Trstu). Na zahtevo zasebnikov so postopali v 18992 slučajih, od katerih 18332 v Trstu.

Padla iz gugalnice. Valerija Skerlj, stara 15 let, stanujoča na Campo S. Giacomo št. 5, je predvčerajšnjem sčrčala iz gugalnice na nekem dvorišču v ul. Ugo Foscolo; pretresli so se ji možgani. Spravili so jo takoj v bolnišnico.

Pagninijanci... ki kradejo. Predsinočnjem se je vršil shod v sedežu „autonomnih socialistov“ v ul. Paduina št. 4. Ko so se vdeležniki shoda oddaljevali, so nekateri izmed njih iz bližnje prodajalnice okradli 4 steklenice likerja.

Loterijske številke, izžrebane dne 19. januarja:

Praga	13	60	11	89	84
Lvov	65	34	87	44	89

Koledar in vreme. — Danes: Fabijan in Sebastijan muč. — Jutri: Neža dev. muč.

Temperatura včeraj: ob 2. uri popoldne +9° Cels. — Vreme včeraj: lepo.

Vremenska napoved za Primorsko: Spremenljivo s posamičnimi padavinami. Hladni vetrovi. Temperatura malo spremenjena.

Naše gledališče.

Premijera tržaškega pisatelja....., že te tri besede pomenjajo za naš gledališki „dogodek“. Tembolj, ko je to prvič, da je naše mlado, po čim dalje višji notranji vrednosti uspešno boreče se gledališče bilo poklicano, dati kri in meso dramatičnim proizvodom domačega pisatelja.

Trije komadi avtorja Tugomira (dr. J. Mandić) so se izpostavili ognju rampe: enodejanski „Po petnajstih letih“ in „Samaritanci“ ter dvodejanski „V temi“. Vseskozi kratke dramatične skice z ostro izraženo tendenco.

Vrsto je otvorila „sličica iz življenja“ „Po petnajstih letih“, najkrajši izmed vseh komadov. Milje: operacijska soba v neki bolnišnici, prenašanje bolnikov, mehanično-službeno romanje in semtertja tekanje zdravnikov in usmiljenih sester, katere zadnje se razkrivajo kakor prave klepetuljke. Nemarni sekundar prepusti narkotizacijo ranjenca voditeljici usmiljenih sester. A ta spozna v njem ugonobitelja svoje sreče, ki jo je pred petnajstimi leti prevaril in spravil do detomora. Zbudi se v njej želja po maščevanju. On je v njeni moči: par kapljic več kloroforma in ga ne bo več! Borita se v njej želja po maščevanju in čut vzvišene dolžnosti, kateri slednji zmaga. A v silnem razburjenju je vlila preveč kapljic narkoze in — prestrašeni zdravniki, pripravljajoči se za operacijo, ga najdejo mrtvega.

Ves ta prizor skrajne naturalistike, ki stavlja nemale zahteve na živce poslušalcev, se je odigral s kinematografsko hitrostjo.

Buren aplavz je sledil tej dramatični sliki, kar je bilo — bodi povedano takoj — bolj posledica razburjenih živcev, nego prepričanja. Vsekakor pa je komad — čegar scenerija je bila jako verno podana — napravil močan vtis in zunanji gledališki efekt je bil dosežen.

Sledila je dvodejanka „V temi“. Prvo dejanje nas vede v rodbino vrtnega uradnika; na zunaj sijaj, potencirana stanovska zavest, strogo ravnanje po oni „moral“, ki je sankcija javnega mnenja, brezsmiselno blebetanje učenih fraz; znotraj: umazani dolgovi, klečeplazenje pred predstojniki, brezvestnost očeta, ki je hčer pahnul v pogubo in je v imenu morale noče več dvigniti; brezvestnost žene, ki vara moža z njegovim predstojnikom, proti kateremu se mož ne upa nastopati. Ta silni kontrast med moralo lastne vesti in „moral“ javnega mnenja, ki je za v „temi“ tavajoče ljudi edino mero dajna, je pisatelj jako krepko in srečno očrtal.

Zaključni prizor, ko profesor, brat uradnika, — resen, odkrit in globok značaj — bere levite svojemu bratu in mu z vedno rastočo emfazo razkriva vso notranjo gnjilobu, ki tiči v teh pobeljenih grobovih, je kulminacija igre.

Globoko zasnovana filipika v tem, tudi scenično jako efektne prizoru, je vnosila občinstvo in sledil je buren aplavz, ki je bil zares izraz prepričanja. Tudi akt te dvode-

janke je pač najbolje pisatelju vspel in je bil ob enem kulminacija večera.

S tem-le dejanjem je pisatelj karakteriziral milje „družbe“ — saj itak družega s svojo sliko ni nameraval. Vendar je k temu dejanju dodal še drugo — in bodi takoj rečeno: ne na korist delu! Že tehnično je drugo dejanje neizvedljivo z vspehom. Oder je razdeljen v dva dela, ki si nista niti lokalno, niti časovno v nikaki zvezi. Pisatelj je hotel podati kontrast med ono gnilo-veselo družbo, ki slavi avancement uradnika, priborjeni s prešestvom in klečeplaztvom, in trpljenjem nedolžno-nesrečne in zavrnjene hčerke. Ideja takega paralelnega sodelovanja je gotovo originalna, ali tehnično nemožna in ne odgovarja fundamentalnim zahtevam dramatične iluzije, ki so pač druge, nego one slikarstva. Zato je to drugo dejanje, ki mu je bil namen: potenciranje kontrasta, le pokvarilo celotni utis.

Zaključil se je večer z enodejanko „Samaritanci“. Ta „tabló“ je kratka in krepko očrtana tragedija človeka, neozdravljivo bolanega.

Pointa te slike obstaja v tem, da je ona samaritanska ljubezen, ki hoče le vzdrževati, da celo podaljšati trpljenje brez nade trpečega človeka, nesmiselna in v protislovju s pravicami, ki nam jih je dala narava do lastnega telesa. Junak te slike, ki prihaja do spoznanja, da je bolan na raku, se samega usmrti.

Z umetniškega stališča se o upravičenosti idej ne da razpravljati; moramo pa priznati, da je pisatelj končno katastrofo precej logično utemeljil. Pri tej igri — kakor izlasti tudi pri prvi enodejanski — bi se dalo tudi razpravljati o tem, ali ni pisatelj — četudi naturalist — prekoračil mej gledališke estetike?! No, dandanes smo že navajeni na precej hud tobak in nočemo dalje debatirati o tem. Ta zadnja igra je imela pa buren aplavz, ki je dolgo trajal in kateremu so se tudi pridružili oni, ki jim je igra pretresla nežne živce. Zunanji efekt je bil torej dosežen — izvzemši drugo dejanje dvodejanske. Prepričalo in vnelo je, najbolj prvo dejanje dvodejanske, v kolikor-toliko tudi enodejanka „Samaritanci“, da-si je pri tej zadnji in v prvi enodejanki pripisati efekt sugestiji vsled nenavadnega miljeja in senzacionalne tragike.

Z literarnega stališča bi se dalo proti vsem trem komadam marsikaj oporekati. Vidi se na delih samih, da so produkt trenutno uporabljene ideje, vržene z nervozno naglico v dramatično formo. Ne glede na poprej omenjene druge tehnične hibe je najti v vseh treh komadih v podrobnostih marsikatero logično in psihološko neutemeljeno točko. Res je, da se pisatelj ni hotel spustiti do kakih dramatičnih stavb, pri katerih dejanje dovaja logično do katastrofe, marveč je hotel podati le kratke slike iz življenja; toda tudi dramatična slika navsezadnje ne sme biti nič drugega nego drama en miniature. — Slednjič bi lahko rekli, da tudi jezikovno bi se dalo marsikaj opiliti.

Treba pa pisatelju priznati, da je znal svoje ideje spraviti v slike s širokimi, a krepkimi potezami. Tudi dialog zna avtor v glavnem interesantno razprestati. In kar se tiče njegovih idej — če tudi niso originalne — razkrivajo gotovo modernega, po rešitvi življenjskih problemom nemirno stikajočega duha.

Končno bodi naglašeno, da so vse te igre dramatični poskusi, prvenci mladega inteligentnega človeka. Več pričakovati takoj ob prvem poskusu, bilo bi ne le krivično, ampak tudi nesmiselno. Zeleti je, da pisatelj ne ostane pri teh poskusih, kajti v njem bide brezdomno dramatična žila. Bogat je na idejah in zna dosežati gledališki efekt; pač dve kapitalni zahtevi vsakega dramatika.

V glavnem treba mu eneržije, vstrajnosti, po kateri le prihaja dramatik — ne v poslednji meri — tudi glede gledališke tehnike, — do stalnih uspehov.

Kar se tiče uprizoritve teh treh komadov, treba konstatirati, da je občinstvo brezpozorno izražalo svoje izredno priznanje. Rekli bi, da le malo kedaj so se toliko režija, kolikor igralci s toliko ljubeznijo oprijeli svoje naloge, kakor v nedeljo. Hvala se je izrekala sceneriji, ki je bila — seveda v razmerju z našimi gledališkimi razmerami — kaj lepa in povsem primerna miljeju v vseh treh igrah. Nositelja glavnih ulog sta bila gospa Danilova v prvi igri kakor nadzornica strežnice, a g. Rajner v drugih dveh igrah: v „V temi“ kakor profesor Pavel Zahar, a v „Samaritancih“ kakor občinski kemik Meixner.

Prizor bolniške strežnice, ki je po dolgih letih spoznala v bolniku nekdanjega ljubimca, ki je napravil iz nje detomorilko, je izvela gospa Danilova z dovršenostjo umetnice. Vsaka nijansa nje glasu in vsaka gesta je izražala strašni boj, ki je divjal v njej mej željo po maščevanju nad bolnikom, ki je sedaj v njenih rokah in med dolžnostjo poklica, posvečenega človekoljubju. Nekaj kakor groza je sprehajalo vse gledališče ob tem prizoru, ki mu je bila g.a Danilova junakinja.

O Zaharju g. Rajnera v „V temi“ je bil le en glas, da je bila to najboljša njegova kreacija in najzgovorneji dokaz njego-

vega velikega napredka. V sceni, ko neusmiljeno žigosa hinavsko moralo takozvane družbe, katere tip je njegov brat finančni kontrolor, tiste konvencionalne laži, ki naj pokrivajo notranjo gnolobo — in potem, ko vsej tej družbi ogorčeno zakliče, da naj se le valjajo dalje v svojem blatu — smo videli v gosp. Rajnerju igralca, ki se smelo dviga nad višino dilemanta. V svoji filipiki proti perversnim nazorom družbe, proti tisti konvencionalni morali, ki varuje le videz, ni služil gosp. Rajnerju tisti zoperni pretirani, ampak plemeniti, umerjeni patos, ki prihaja iz notranjega, globokega in — poštenega uverjenja.

Glas mu je bil izredno razločen, dikcija jasna in modulacija glasu primerna čustvom, ki jih je izražal. Če je bilo prvo dejanje slike „V temi“ kulminacija vsega večera, je k temu poleg avtorjevega dela pripomogla izborna igra g. Rajnerja.

Na isti višini je bil g. Rajner tudi v „Samaritancih“. Predstavljal je dovršeno človeka, ki trpi na neozdravljivi bolezni in ki je obupal sam nad seboj. Naravnost pretresljiv je bil prizor, ko se je pripravljaj, da bi si sam končal svoje bedno življenje.

Vtis na občinstvo je bil premagljiv in isto tako kakor na zvršetku drage igre je tudi sedaj občinstvo naravnost burno aklamiralo igralce in jih ponovno klicalo na oder.

Tudi drugo osobje, ki so mu bile poverjene manje vloge — gospe in gospice Mekindova, Grmekova, Ponikvarjeva, Puceljova, Železnikova, Müllerjeva, Zorana, Berničeva, — gospodje Štoka, Lesič, Potrato, Bratina, Boleslavski, Požar, Vavpotič, Skalmir — vsi so povoljno izvršili svoje vloge, in se je njihova igra združevala ves večer v harmoničen okvir okolo nositeljev glavnih vlog.

Ensembli so bili taki, kakor bi si jih vedno želeli, da se dejanje gladko razvija in da prihaja skupnost do zaželenega efekta.

Iz kratka: bil je to časten večer za naše gledališče. Hvala gospej režiserki in igralskemu osobju.

V nedeljo se vprizori burka „NASTAVLJENA PAST“ (ali „Mišnica“) od Engel in Horsta. Radi svojega živahnega dejanja, komičnih zapletov in duhovitih dovtipov je ta krasna burka gotovo najbolj poklicana, da nas spravi v prijetno predpusno razpoloženje.

Društvene vesti.

Odbor pevskega društva „Kolo“ naznanja vsem svojim gg. pevcom in pevkam da se vrši danes ob 8. uri pevska vaja.

Glasb. dr. „Trst“. Danes ob 8. uri zv. navadna vaja za moški zbor.

„Tržaško podpor. in bralno društvo“ uljudno vabi vse odbornike in njih namestnike k redni seji, ki bo danes 20. jan. t. l. ob navadni uri zvečer.

V soboto dne 22. januarja se bo vršil I. plesni venček Glasbenega dr. „Trst“ v prostorih „Trg. izobr. dr.“ S. Francesco 2. Plesalo se bo tudi krasni „vijolični valček“. Začetek ob 9. uri zvečer. Ples bo vodil g. prof. Ivan Umek.

Slov. akad. dr. „Adrija“ v Pragi naznanja svoj III. redni občni zbor, ki bo v petek 21. t. m. ob 7.30 uri zvečer v restavraciji „u Kuhiho oka“. Dnevni red: 1. Formalnosti, 2. poročilo odbora, 3. poročilo klubov in odsekov, 4. poročilo eksekutive, 5. Slučajnosti. Slovanski gostje dobrodošli!

Odbor tržaškega kolesarskega društva „Balkan“ javlja svojim članom, da se bo vršil dne 13. februarja redni občni zbor. Dnevni red istega, kakor tudi kraj, kjer se bo vršil, naznanilo se bo pravočasno. — Kolesarski zdravo!

DAROV.

— Za moško podruž. sv. Cir. in Met. so nabrali v gostilni Obersnel v Divači za prečitane škofove pesmi K 6.98. — Denar hrani uprava.

— Dijaškemu podpornemu društvu v Trstu: Sl. akad. fer. dr. Balkan je položilo del čistega dobička narodne zbirke K 400. Priserbna hvala vrli mladini. Drž. posl. g. dr. O. Rybář je daroval nepričakovani honorar K 10.

— Za „Božičnico“ so nadalje darovali sledeči gg.: Kranjc, kavarna Minerva in Žgur & Popatnik po 5 K, L. Štrekelj 4 K, obitelj Gulič, Rozman po 3 K, Antonija Godina K 2.80, J. Perozzi, Dugulin, Milica Černigoj, Fran Godina, Grgič, Milo Kušar, M. Fonda po 2 K, Štefan Godina, Rebek, Godina — tobakarničar, M. Mijot, Ida Gombac, Fran Stantič, dr. Mesmer, Jan Skarek, Kristina Gerdol, Gruntar, Valentič, Josip Cok, Fany Batista po 1 K. Lepa hvala!

— Izkaz darov za „Božičnico“ dr. sv. Cirila in Met. na Greti nabrano po gospici Marici Černigoj K 171.54. Darovali so sledeči gg.: Campa K 20, Jurizza Josip Župnik Bonač Fran kaplan po 5 K, Treven, Štrekelj Fran K 4, Ilka dr. Stegu, Mačus, Perhac, Hudac, Bole J., Rebek po 3 K; Pertot, Mikelič, Pertot Olga, Kikelj, Banderel, Klavara, Drufovka, Pahor, Renčelj, Škerbec, Kürbischn Rupl, Segar, Podboj, Spiegler, Simončič, Jaklič, Tarnič A., Iv. Mar. Bole, Piščanc

Fran, Marija Bole, Ferluga Josip, Fazarinič, Koren, Tomšič, Felc, Stanič, Urbanič, Patersič, Venuti, Mahnič Marija po 2 K. (Zvršetek pride.)

Nar. del. organizacija.

priređi

dva javna shoda

- a) v Škedenju, v soboto, dne 22. januarja ob 8. uri zvečer v dvorani „Gospodarskega društva“.
- b) v Sv. Križu, v nedeljo, dne 23. januarja ob 4. uri popoldne v dvorani „Konsumnega društva“.

Delavci iz Lloydovega arzenala!

V soboto, dne 22. januarja bo

javen shod

delavcev iz arzenala pri Sv. Jakobu v prostorih „Konsumnega društva „Jadran“ (ulica dell'Industria.)

Skupina združenih delavcev zaposlenih pri Sv. Marku in „Strudolfu“.

Podpisani uljudno vabim vse tovariše-odbornike in njih namestnike na jako važno posvetovanje za soboto točno ob 8. uri zvečer v prostore N. D. O. pri Sv. Jakobu (Campo S. Giacomo 5 I.) Prosim, naj nihče ne manjka.

Predsednik: R. Pregarc.

Književnost in umetnost

Koncert v dobrodelen namen, ki se je vršil sinoči v Schillerjevi dvorani je izpal prav lepo.

Na programu so bile isključno le skladbe Augusta Stradala z Dunaja. Čuli smo, da je bil on, kakor tudi g. Marija Seydel-Furlani, učenec Lisztov. Iz vseh skladb, zlasti klavirskih, veje Lisztov duh. Odlikujejo se po pasajah, ki jim zamore biti kos le zelo rutiniran pijanist. G. Seydel-Furlani obvladuje klavir igranje. Mogočni so njeni udari, blesteče pasaje. Človek se mora čuditi njeni sigurni igri. Po vsaki točki je žela zaslužen pohvalo.

Gdč. Margherita Albrecht, ljubka že po svoji zunanosti, je z lepim prednašanjem in prisrčnim glaskom zapela šest Stradalovih romanc. Nekatere od teh se odlikujejo po srečni invenciji in originalnem klavirskem partu, ki ga je g. prof. Eusebio Curelich zelo delikatno absolviral. Gospodična Albrecht si je pripela lep lovorov venec in občinstvo jej je burno ploskalo. Moral se je tudi g. skladatelj August Stradal pokazati občinstvu. — Obisk sreden.

Vesti iz Goriške.

Umrli je v Št. Andrežu dne 17. t. m. veleposelnik g. Franc Zavadvav v 65. letu svoje starosti. Bolehal je kakkega pol leta, vendar ni bilo misliti, da ga neizprosna smrt tako naglo pobere iz srede svojim. — Mož je bil po stanu kmetovalec v pravem pomenu besede, kajti skrb mu je bila le ta, da je napredoval v kmetijski stroki.

Njegova kmetija je bila vzorno vrejena. Izobraževal se je neprenehoma ter napredoval z duhom časa, da je bil mož vedno le cel mož, lastnega prepričanja. Ni se dal voditi od kakih fik-faktorjev, ali agentev v narodnem in političnem življenju, ampak vstvaril si je svoje moško prepričanje, ki si ga ni dal vzeti. Naročen je bil skoro na vse lokalne časopise politične in beletristične, ki jih je tudi marljivo čital in iz njih zajemal zdravega jedra za življenje. Izobraževalno je vplival tudi na svoje otroke, ktere je navajal k čitanju, dobro vedoč, da izobrazba povzdiga človeka do blagostanja in samostojnosti. Še dva dni pred smrtjo je čital časopise, posebno priljubljena mu je bila „Edinost“, katere prihoda je vsak dan željno pričakoval.

Bil je več let obč. starešina-podžupan in nekaj časa tudi voditelj županstva. Kakor predsednik krajnega šolskega sveta se je zelo zanimal za šolo ter ob vsaki priliki ljudstvo, posebno nemarne roditelje, opominjal, naj redno pošiljajo svoje otroke v šolo. Lahka ti zemljica!

Požar v Koprivi. Noč mej 15. in 16. pros. je bila za Koprivo noč strahu in groze. Bilo je plat zvona, in vaščani so neutrudno gasili in gasili požar, ki je vso noč razdeval — hvala gasilcem in mirnemu vremenu! — eno samo poslopje — ali pa so v mrzli noči stali na sosednjih strehah ter mej naokrog letečimi iskrami pazili, da jim ognjeni sovražnik ne upali domovja.

Požar je navstal v gospodarskih poslopih lastnice Ivanke Zega h. št. 11., jih upepelil z vso krmo vred, ki je bila spravljena v njih; in ob njegovi silnosti se je zahvaliti le izredno močnemu zidovju in rešilnemu delu gasilcev, da ni plamen švignil v tik stoječe stanovanje, ki bi bilo neizogibno uničeno z gostilno lin prodajalno vred. Vzrok nesreče še ni pojasnjen, škoda dozda še ne precejena. Poslopje je zavarovano pri banki „Slaviji“.

Zahvaliti se imamo tudi bližnjim Skopelcem, ki so nam radovoljno pritekli na pomoč.

Toda ogenj bi nam bilo možno ustaviti le z brizgalnico, katere smo bridko pogrešali. Bilo bi nekaj tisoč škode manje.

Odlikovana pekarna in slaščičarna

z zlato kolajno in križcem na mednarodni obrtni razstavi v Londonu 1909

Acquedotto 15. - Podruž. ul. Miramar 9

trikrat na dan svež kruh.

naznanja slavnemu občinstvu, da ima Prodajalnica je tudi dobro preskrbljena z vsakovrstnim bliskoti posebno za čaj; ima razne fine vina in likerje v buteljkah in fine desertne bombone. Sprejema naročila za vsakovrstne torte, krokante itd., kakor tudi vsake predmete za speči. — Ima tudi najfinjšo moko iz najboljših mlinov po najnižji ceni. BREZ-PLAČNA POSTREŽBA NA DOM. — Priporočam se za obilen obisk z odličnim spoštovanjem Vinko Škerk.

VELIKI DOHODI ZA ZIMSKO SEZONO

JOSIP SPEHAR

TRST, ulica S. Caterina šte. 9 -- Piazza Nuova

je bogato založena z veliko izbero zadnjih novosti za zimsko sezono po jako zmernih cenah. — SPECIJALITETA PRAVEGA ANGLEŠKEGA BLAGA.

Izbera srajc, ovratnikov, ovratnic, zapestnic itd. — Na željo se pošiljajo vzorci.

ZOBOZDRAVNIŠKI AMBULATORIJ

Dr. Viktor Bandel

Trst, ulica San Giovanni 7, I. nadst.

po 9. do 1. in od 3. do 6.

Podpisani naznanjam slavn. občinstvu, da sem otvoril znano gostilno

„Pri Valentinu“, Trst

Barriera vecchia šte. 34.

Točil bom pristna vina. — Dobra domača kuhinja cenj. gostom vedno na razpolago

Za obilen obisk se toplo priporoča

A. DEKLEVA.

SIRITE „EDINOST“

I. zagreb. pripravni zavod za vojaško službo

(ŠOLA IN INTERNAT)

1. marca t. l. se otvori glavni tečaj za aspirante na enoletno prostovoljstvo. — V zavodu poučujejo samo prve moči. — Uspeh dosedanjih izpitov je izvrsten. Mnogi bivši učenci tega zavoda pripadajo c. in kr. vojski kot častniki, praporščaki in prostovoljci. Program se dobi na zahtevu pri

Ravnateljstvu zavoda, Zagreb, Kukovičeva ulica 15.

Velika skladišča manufakturnega blaga in konfekcij za gospode, gospe in otroke.

Plačilo na obroke.

M. B. Katz

TRST - ulica Sanità 16, II. nadstr.

Podružnica v Geriol, ulica Alvarez 3, I. n.

Velike nove prodajalnice pohištva in tapetarij

:: Paolo Gastwirth ::

TRST, ul. Stadlon št. 6 - Telefon 22-85 (hiša gledališča Fenice)

Dva oddelka: Fino pohištvo — Navadno pohištvo. Cene zmerno.

Bogata izbira izbira popolnih sob od 300 do 4000 kron. Jedilne sobe. Sprejemne in kadilne dvorane v najnovejšem slogu. — SPECIJALITETA: Železno in medeno pohištvo

Bogata izbira vsakovrstnih stolic. — Popolne opreme in posamezni deli.

Giuseppe Waldner

TRST - ulica Media 3 - TRST

Zaloga jelovega lesa s prodajo na drobno in debelo. — OKVIRJI iz bukovega in je. lesa.

Izbira vsakovrstnih obloženih in ostruženih predmetov iz bukovega in jelovega lesa itd.

Bogata izbira obložkov. — Lopate za pekárje.

ANTON SKERL

mehanik, zapriseženi izvedenec

TRST, Carlo Goldonijev trg šte. 11

Zastopnik tovarne koles in motokoles „Puch“

Napeljava in zaloga električnih svetilk, luči in prodaje motonov, sonofonov, in fonografov. Zaloga priprav na kase prve lastna delavnica na popraviljanje šiv. strojev, koles, motokoles itd.

Velika zaloga pripadkov po tovar. cenah.

TELEFON šte. 1734.

Kdor hoče dober zajutrek naj se oglasi pri

Antonu Ivančič-u, Trst

ulica della Stazione šte. 13

kjer dobi gnjat. salami, sir in razne slanine kakor tudi raznovrstna vina in vedno sveže

Dreherjevo pivo.

Nad 40-leten vspeh Nad 40-leten vspeh.

PASTIGLIE PRENDINI

od ogolunjene sladke skorje.

Iznajditelj in izdajatelj P. PRENDINI v Trstu.

... Zdravniško priporočeno proti ...

griboolu, kašlju, hripavosti, kataru.

Podeljne pevcem in govornikom čist glas.

Zaloga v lekarni P. PRENDINI

In v vseh boljših lekarnah v Trstu in Evropi.

Zahtevajte vedno „Pastiglie Prendini“.

Pazite si na pokanje!

Veik izbor izdelanega perila, ovratnikov, zapestnic, srajc, nogavic in rokavic!

Žepne rute tucat od K 1 — dalje. Rokavice iz kože od K 2.30 dalje. Dežniki od K 2.50 — dalje.

Vse to se dobiva v novi prodajalni

Enrico Zerquenich

Trst, Passo S. Giovanni 2 (nasproti Novim obokom).

Slučaj je tudi nekoliko tragičen, ker se ima v hiši požara vršiti v kratkem vesela svatba...

V Sežani je ustanovljena deželna zavarovalnica goveje živine ter od strani deželne rav. tudi sprejeta in potrjena. Vpisalo se je do sedaj nad 40 udov.

K tej zavarovalnici spadajo vasi: Sežana, Orlek, Šmarje in Dane.

Splošne upravne stroške zavoda prenaša sama dežela, ravno tako prispeva tudi k zdravstvenim in drugim stroškom z deleži.

Zavarovalnina znaša po 1/2 odstot. vsacega polleta.

V slučaju da se nabere pri tej zavarovalnici dvakratni zavarovani znesek se zavarovalnina udov zniža od 1/2 na 1/4 odstot.

Za živino, ki je poginila vsled kužnih bolezni, se izplača zavarovancem odškodnina v smislu § 45, odstavek 4 dež. z. pravil.

Udje ki jim je živina obolela ali da so jo prodali, oziroma zamenili z drugo, morajo naznaniti to predsedniku podr. zavarovalnice.

Začasnim poverjenikom je bil izvoljen Fr. Bekar, dež. uprav. v Sežani, ki daje zahtevajočim strankam potreben pouk ter vsprejema novozglašene ude.

Vesti iz Istre.

Iz sodno-kanceliske službe. Kancelist Anton Clade je iz Krka premeščen na c. kr. okrajno sodišče v Koper.

Razpisana služba. Pri c. kr. okr. sodišču v Labinju je razpisano mesto sodnega sluga. Tozadevne prošnje je uložiti na predsedništvo c. kr. okr. sodišča v Rovinju do 21. febr. 1910.

Občinske volitve v Puli. V ponedeljek so končale volitve v tretjem razredu. Volilo je vsega 2138 volilcev. Hrvatski kandidati so dobili poprečno po 437, socijalisti 314 in Italijani 1335 glasov. Ker je bilo to prvič, da so se vdeležili Hrvatje v mestu volitev, je dosežen uspeh jako lep.

V torek so bile volitve v II. razredu. Oddanih je bilo 116 glasov. Od teh so dobili hrvatski kandidati po 21 in italijanski liberalni po 94 glasov. Tudi hrvatski uspeh v tem razredu je jako lep. Treba pomisliti, da se nahaja hrvatsko v Puli ravnotako, kakor slovenstvo v Trstu, še-le v razvoju. — Včeraj je volil prvi razred.

Vesti iz Štajerske.

Ustrelil se je v stranišču celjske vojašnice poddesetnik pešpolka št. 87 Fran Drevenšek. Puško je imel tako pripravljen, da si je s privezanim naramnikom na petelina pognal kroglo s pomočjo noge naravnost v srce. Bil je takoj mrtev.

Razne vesti

Zid, ki bo varoval otok. Iz Berolina poročajo: Otok Helgoland, kateremu izpirajo valovi tla, bodo obdali z zidom, tako, da bo varen pred morskimi valovi. Prvi obrok za ta trošek, v znesku 250.000 mark, že nemška vlada zahteva v nemškem rajstagu.

Afera princa Gjorgja in prefekta policije. Na pravoslavno novo leto je bil v kraljevi palači v Belemgradu dvorni ples. Ob tej priliki je princ Gjorgje razžalil policijskega prefekta beligradskega Alimpića. Alimpić je podal ostavko, ki jo pa ministri sv. ni vsprejel. Ministri predsednik Pašić je šel nato h kralju in zahteval, da pošlje princa v inozemstvo. Kakor poročajo sedaj iz Belegrada, je afera v toliko poravnana, da ostane princ v Srbiji, ali bo moral služiti v armadi kakor navaden častnik. Vrh tega mu je kralj Peter znižal apanažo.

Grof Sternberg gre v Indijo. Državni poslanec grof Adalbert Sternberg odide te dni na večmesečno potovanje v Indijo.

Cook v sanatoriju. Berolinski listi poročajo, da se znani dr. Cook pod drugim imenom nahaja v nekem sanatoriju v bližini Heidelberga in da je njegova bolezen vsak dan hujša.

Novo sezidana hiša se je podrla. Iz Lodza poročajo, da se je v nedeljo podrla novozeidana štiri nadstropna hiša hranilnice in posojilnice. Hišnika in celo njegovo družino, ki je stanovala že v novi hiši, je ubilo. Tudi več ljudi, ki so šli v onem trenutku po cesti, je ubilo. Izpod razvalin izkopavajo mrtva trupla.

Slovenci in Slovani

Kadar kupujete pri tržakih katere oglašajo v „Edinosti“, sklicujte se vedno na oglaš. v našem listu, ker tako bodo znale dotične tržake, da pri našoj oglaš. ki jih uvrščajo v Edinosti, dobite, in radi tega bodo uvrščale svoje oglaš. tudi v bodoče v našem listu. Za to boste boljše postreženi, zraven tega pa pomagajte s tem ma- : : terjalno listu „Edinost“ : :

Največjo modrost se izkazuje v pravilni prehrani otrok z živilom „Kufek“, od prvih avtoritet znanosti sijajno preizkušenim, ki se tako izvrstno obnaša kakor pri prehrani zdravih, tako zlasti pri črevesno bolnih dojenčkih in starejših otrokih, da ga povsod radi jemljejo in priporočajo še naprej.

MALI OGLASI :
se računajo po 4 stot. besede; mastno tiskane besede se računajo enkrat več.
Najmanjša pristojbina stane 40 stotink.
Plača se takoj.

Fran Fon kovaški mojster v Kobariidu sprejme takoj pomočnika. Dogovor radi plačila in ponudbe pisмено na gornji naslov. 100

Oseba 33 let stara, večča slovenskega, nemškega in prilicno laškega jezika, išče službo kot natakar, raznašalec, sluga pri kakem društvu ali banki, v trgovini kot istirjvalec, ali sploh katerikoli službo. Ponuja najlepša spričevala in ima zmerne zahteve. Več pove Inscr. odd. Edinosti pod šte. 900.

Išče se dekle za gostilno. — Via scuole nuove 22, „Trattoria alla città di New York“. 106

Gospodična ki govori slovenski, italijanski in nekoliko nemški, želi stopiti v službo kot prodajalka ali blagajničarka. Prijazne ponudbe pod „USTANAK“ na „Ins. odd. Edinosti“.

Ženski kostum za masko se prod. Naslov pove Inscr. odd. Edinosti. 95

V Barkovljah se išče za takoj celoletno stanovanje, obstoječe iz 2 sob, kuhinje in vrta. Reflektuje se le na snažna stanovanja. Ponudbe pod „520“ na Inscr. odd. Edinosti. 87

Ivan Lisjak iz Svinega, občina Šmarje, toči belo vipavsko vino v ulici Coroneo 29, po 32 novčičev, za družine na dom po 28. Priporočam se za obilen obisk. 88

Odlikovani fotografski atelje A. JERKIČ, Trst, ul. Poste 10, Gorica, Gosposka ulica 7. 2129

Pozor! M. LEVI Pozor!

Trst - ul. Ombrello 6, III. nad. - Trst Kupuje rabljene pohištvo, ponošene obleke in šivalne stroje. Pisati dopisnico. Pride sam na dom.

Vinorejci! Trte cepljenje I. vrste, raznih zlahtnih vrst, na raznih podlogah, strogo sortiranih, po nizkih cenah, enako tudi bilje se dobijo edino pri tržki Forčić in dr. v Komnu. 2180

Gostilna z dekretom in z vsi gostilniško oparo se prod. — Kje? pove Kolaršič, Kavarna Corso od 9.—11. in 3.—6. pop. 89

Prva in edina pisarna v vojaški stvari

Daja nasvete in informacije o vsem kar se tiče novčenja in voj. službe. Izdeluje in odpošilja vsako vrsto prusenj vojašk. značaja — oproščenje od vaj in kontrolnih shodov, enoletno prostovoljstvo, ženitbe, dosezanje zakonitih ugodnosti glede prezenčne službe vsprejetja v vojaške šole itd. — Pooblaščen je zastopati stranke pred oblastnjami. — Posreduje v najtežavnih slučajih — Reševanje hitro in točno. — Uradne ure : Ob delavnikih od 9. do 12. predp. in od 4. do 7. popol. Ob nedeljah in praznikih od 10. do 12. opolud.

Prva in edina pisarna v vojaški stvari, koncesionirana od c. kr. nameštništva.

POZOR NA NASLOV!

VELIKO SKLADIŠČE IN POSODA glasovirjev :: pianino

harmonijev prvih tu- in inozemskih tovarov. Ugašanja in poprave se izvršujejo z natančnostjo po najzmernejših cenah.

starodavna tržka LUIGI ZANNONI

TRST, Piazza San Giacomo 2 (Corso) TRST

Išče se krojača

za posamezne kose proti dobri plači. — Trst, Via Canal Piccolo št. 2. F. Jüttner.

Guido Levi Minzi

Nova in bogata zaloga vsakovrstnega **POHIŠTVA**

Spalne in jedilne sobe na izbero. Najnovejši uzorci.

Trst, Via dei Rettori št. 1

Telefon št. 71 Romano IV.

Umetni : fotografski atelje

pri sv. Jakbu - TRST. pri sv. Jakbu - TRST.

ulica Rivo št. 42 (pritližje)

Izvršuje vsako fotografsko delo, kakor tudi razglede, posnetke, notranjost lokalov, porcelanaste plošče za vsakovrstne spomelnike itd. itd.

Posebnost : Povečanje vsakotere fotografije.

Radi udobnosti P. N. naročnikov sprejema naročila in jih izvršuje na domu, eventualno tudi zunaj mesta.

Specijal. gumij. predmetov

Elastične nogovnice, kilni pasi, pasi, irigatorji, sosenzorji, gumijev rjuhe, čevi za vino, vodo in plin, ovata. — Prodaja in poprava gum. predmetov

Higijenični predmeti CENE ZMERNE. CENE ZMERNE

Federico Steindler, Acquedotto 14.

Adolf Kostoris

skladišče oblek za moške in dečke

Trst, via S. Giovanni 16, I. n.

(zraven Restavracije Cooperativa ex Hackert)

prodaja na mesečne ali tedenske obroke obleke in površnike za moške, perilo itd.

Najdogovornejše cene

POZOR! Skladišče ni v pritličju ampak v prvem nadstropju

LASTNA HIŠA : Telefon št. 262

LASTNA HIŠA : Telefon št. 262

Največje narodno spedijsko podjetje na Kranjskem

JOSIP SKERLJ

Ljubljana Dunajska cesta 29 (ex Bavar. dvor)

se priporoča za vsa v spedijsko stroku spadajoča naročila, katera izvrši točno in solidno : po najnižjih cenah.

Nova prodajalnica ur in dragocenosti

G. BUCHER

(ex drug Drag. Vokjeta)

CORSO št. 36 — TRST

Najprej prodaja ur. DRAG. VOKJETA.

Regati izbor zlatanine, srebrnine, dragocenosti in lepni ur. Kupuje in zamenjuje stare sloje in srebo z novimi predmeti. — Sprejema naročila in popravila vsakovrstne, srebrnine in lepne ure. Cene zmerno.

Poskusite FI-GOVO KAVO „Salutin“ ki je naj-finejši in najzdravejši kavni priradek. Dobiva se v vseh boljših prodajalnicah. 0000

Bogomil Pino

divši ura v Sežani ima svojo

ново prodajalnico ur v TRSTU, ulica Vincen. Bellini 13 nasproti cerkve sv. Antona novega. Vsakov. verižic po tov cenah.

Guerrino Marcon

Trst - ulica Tivarnela št. 3

Telefon 16-64.

ZALOGA VSAKOVRSNEGA Oglja in Premoga.

Zaloga izgotovljenih oblek in manifakturnega blega

Al Mondo

Preseljena iz Barriere št. 33

v ul. dell' Istria št. 8 (Sr. Jakob)

Velika izbora moških, deških in otroških oblek. Zaloga blaga za obleke po meri. Srečne spodnje hlače, nogovnice, pletenice, ovratniki, zapetniki, ovratnice itd. itd. v bogati izbiri.

Zaloga najboljših modrih, rumenih in belih jop za mehanike itd.

Specijaliteta: hlače za delavce. Vse po najzmernejših cenah.

ROKAVICE

prve vrste iz kože glave

kupujte le v stari prodajalnici :: ROKAVIC

R. Hubmann

Trst, Corso št. 19

UMETNI ZOBJE

Plombiranje zobov

Izdiranje zobov brez vsake bolečine

v zobozdravniškem kabinetu

Dr. J. Čermák in G. Züscher

TRST

ulica della Caserma št. 13, II. n.

Tržaska posojil. in hranilnica

V lastni hiši. registrovana zadruga z omejenim poročtvom. Telefon št. 952.

Trst, Piazza Caserma 2, I. n. - (Uhod po glavnih stopnicah)

Hranilne vloge sprejema od vsakega, če tudi ni ud in jih obrestuje **4 1/2 %**

Rentni davak od hranilnih vlog plačuje zavod sam. Vloga se lahko po eno krono. Posojila daje na vključbo po dogovoru 5%—6%, na menjice po 6%, na zastave

ima najmodernejše urojene varnostne očiščee za shranje vrednost. papirjev. listin itd. kakor tudi hranilne pušice, s katerimi se najuspešneje navaja štediti svojo deco.